

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

VIII. De corruptione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

quem præstant medio semine ab illis deciso extra contro-
uersiam est, cum nullo modo applicentur, & maximè di-
stent cum foetus formatur. Difficultas est an feminæ acti-
uè concurrant ad formationem foetus. Affirmatiuè respon-
det Hurtad. disp. 2. sect. 6. cum Ochamo in 3. quæst. 3. &
Gabr. ibidem dist. 4. quæst. vnica. Negatiuam partem de-
fendunt Angelicus Doctor supra, Bonavent. Scot. Gabr. &
Maff. apud P. Soar. 3. p. tom. 2. disp. 10. sect. 2.

7 Circa principium actuum vnionis humanæ dubitari
potest an possit ab anima produci. In qua re negatiuè res-
pondeo cum Hurtado sect. 3. quia anima nihil agit in ma-
teria, nisi quatenus actus illam informans, non est enim
forma purè assistens, ac proinde ad hoc vt in eam agat
supponitur illi vnita. Ex hoc capite disparitatem depre-
hende, propter quam anima possit esse principium suæ par-
tialis vnionis per nutritionem acquisitæ, non verò vnio-
nis totalis, ex vi cuius primo materiam informat, quia ad
hanc non potest vniri per aliam vnionem supponi, ad
illam verò partialem vnionem in nutritione acquisitam
supponitur vnita per vnionem, ex vi cuius anima primo
materiam informat.

8 Disputari solet de partibus foetus, quæ prius formen-
tur? Galenus cum Hippocrate apud Conimbr. lib. 1. cap. 4.
quæst. 29. art. 3. docet hepar primum gigni, quod tenet Val-
les. lib. 2. Controuers. cap. 5. propè finem, & alij quam plu-
rimi Medici. Peripatetici omnes cum Aristotele docent
cor prius efformari, quibus adhæret Peramatus lib. de ho-
minis creat. cap. 4. Stoici tenent omnes partes præcipuas
hominis, quæ virtute spermatis sunt simul efformari. Sen-
tentiam hanc tenent plurimi ex antiquis, & recentioribus
Laurentius Andreas lib. 8. quæst. 5. P. Garcia disp. 38. cap. 1.
quam probabilem putat Valles. lib. 2. Contro. cap. 5. Nec
desuere alij, qui asserent spinam prius efformari, sicuti
carinam in naui, neque qui dicerent ossa ante partes car-
neas produci sicuti domus fundamenta.

9 Circa tempus, quo formetur foetus est communis Theo-
logorum sententia in viris animam infundi die quadra-
gesimo à conceptione, & in feminis die octuagesimo. Con-
sentiant P. Soar. tom. 2. in 3. part. disp. 10. sect. 2. §. *suppono*
quarto. Eminentiſſimus noster Cardinalis Tolet. in cap. 2.
Lucæ, annotat. 34. & grauiſſimus Maldonatus in idem cap-
itulum, & alij plures interpretes, quorum fundamentum est
lex, Leuitic. cap. 12. vt purificaretur puerpera die quadra-
gesimo, quæ virum peperisset, quæ feminam autem, die
octuagesimo, in qua lege dies purificationis assignatur res-
pondens diei, in qua proles efformatur. Huius legis ratio-
nem aliam reddit Theodoretus quæst. 14. neque Patres,
qui huic rationi subscribunt intendunt id ex propria sen-
tentia definire, sed iam ab alijs traditum supponunt, &
iuxta illorum sententiam legis Leuiticæ rationem reddunt.
Valles. lib. 2. Controuers. cap. 9. cum pluribus Medicis ait
feminas non ante diem quadragessimū, mares verò trigin-
ta formari diebus. Laur. Andr. lib. 8. q. 19. docet forma-
tionem feminæ nunquam excedere duos supra quadra-
gesima dies, mares verò trigintra efformare. Sententiam
hanc confirmat Peramatus lib. de hominis creat. cap. 5.

10 Circa gestationem proles experientia docet nono me-
se naturalissimè, feliciterque partus contingere, præcipuè
cum dimidium noni mensis intra vterum foetus expleuit.
Partus septimo mense naturales esse docet Hippocrates, &
suadet experientia: octauo autem mense infeliciter sem-
per accidunt. Rationem accipe ex Vallesio: Infantes se-
ptimo mense lucem extra maternum vterum videre pro-
curant, quod si non consequantur, octauo indigent mense
vt recreentur à labore suscepto, qui si non illis conceda-
tur, sed mense octauo natiuitas succedat, labor labori ad-
ditur, & priori vexati posteriorem sustinere non valentes
pereunt. Nono mense regulariter secundè partus contin-
gunt, sed non minus secundè, etsi raro, decimo mense, quia
decimus mensis magis distat à septimo, in quo infantes
defatigantur motu, quem incassum præstitere, vt lucem vi-
derent. Constat etiam tum ex sacris literis aliquos partus
decimo contingere mense, Sapient. 7. num. 10. *In ventre ma-
tris figuratus fuit caro decem mensium tempore*, tum etiam ex
profanis, sic enim Ouidius:

Annus erat decimus cum Luna repleuerat orbem,

Hic numerus magno tunc in honore fuit.

Sed quia tot digiti, per quos numerare solemus,

Sed quia bis quino femina mense parit.

Aliqui numerum istum decem mensium intelligunt iuxta

mensis Astronomos, & non iuxta mensis Calendarij, sunt
enim mensis Lunares & Solares, & mensis Calendarij: ho-
rum breuiiores sunt Lunares, maiores Calendarij, & me-
dij Astronomici, & hac ratione ex nouem mensibus Cal-
endarij fiet dierum numerus attingens decimum mensem
Astronomicum, & qui iuxta Calendarij mensis partus
tempus recentent, nono mense contingere affirmant, &
qui iuxta mensis Astronomorum partus tempus metiun-
tur, decimo mense accidere testantur: de hac re legen-
di sunt Soar. tom. 2. in 3. part. disp. 13. sect. 3. Conimbr.
supra. Refert etiam Laurentius lib. 8. quæst. 30. partus
sextimestres fuisse superfluites. Neque tacere volo me au-
disse doctissimum Medicum principiis philosophicis ap-
primè instructum in hac Complutensi Academia meritif-
simum primæ Cathedræ Rectorem, defendentem natu-
raliter posse quinto mense felici proles euentu partum
contingere, quia potest esse adeo excellens matris tem-
peramentum, vt illo quinque mensium spatio foetus ma-
tureſcat, sicuti senim sunt Prouinciæ, in quibus terra
adeo ferax est, vt bis in anno in fructus erumpat, quos non
nisi duplo tempore aliarum Prouinciarum sola valent
procreare, ita possunt nonnullæ dari feminæ, quæ quinque
mensibus conceptam prolem ad illud augmentum nascen-
dique opportunum statum promoucant, ad quæ non nisi
septem mensium curriculo aliarum matrem ope purueni-
re possent.

In his, quæ hoc Puncto tetigi aliorum retuli sententias,
neque meus fuit animus propriam tradere, aut de alio-
rum relatis iudicium ferre, quia illorum pleraque ad Me-
dicos spectant, omniaque nihil utilitatis viro Philosopho
& Theologo afferunt, & ita illa potius non obliuisci, quam
meminisse par est.

PUNCTVM VIII.

De Corruptione.

Corruptio generationi opponitur, quapropter de
vtraque simul agendum est. Definitur corruptio:
Deſitio rei in aliam. Ly *deſitio*, loco generis ponitur, quæ
annihilationem comprehendit: ly *in aliam*, differentia
vices gerit. Deſitio est suspensio actionis, seu negatio
actionis, quæ immediatè antea fuit, non enim definire
dicitur, quod non præceſſit. Itaque deſitio supra non ef-
ſe actionis addit ipsam actionem immediatè antea præ-
ceſſiſſe. Illa particula, *in aliam*, denotat rem corruptam
non ita annihilari, vt nihil illius maneat, subiectum vi-
delicet, accidentia, aut aliquid aliud, quod loco illius pro-
ducatur. Ex his inferes lucem aeris extinctam in aliud de-
finere, quia extincta luce illius subiectum adhuc remanet.
Cum verò res subiecto caret, veluti materia prima, si ipsa
deſinat eſſe, & maneat illius accidentia, vel aliquid loco
illius producatur, non dicitur annihilari, sed corrupti,
quia deſinit in accidentia propria, quæ remanent, vel in il-
lud, quod loco illius producitur. Ob hanc rationem asse-
runt Patres substantiam panis non annihilari in Eucharis-
tia, quia remanent illius accidentia, & loco eiusdem sub-
stantiæ panis, Christi corpus subrogatur. In hoc Patrū sen-
ſu, qui annihilationem vocant deſitionem rei, cuius nihil
remanet, substantiam panis non annihilari de fide est, quia
deſinitum est, & ſenſum euidentia compertum permane-
re panis accidentia in Eucharistica tranſubſtantiatiōe. Ni-
hilominus tradit Hurtadus disp. 1. sect. 8. num. 84. deſitio-
nem panis in Eucharistia ſtriçtè, & metaphyſicè loquen-
do eſſe annihilationem, licet non ita poſſit dici in Patrū
ſententia, qui tantum intendunt ſimul cum ſubſtantia pa-
nis non illius accidentia deſicere, quod firmum eſt, & Ca-
tholicè tenendum.

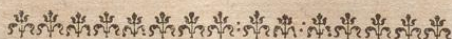
Iuxta hunc dicendi modum deſitio actionis creaturæ an-
nihilatione ſemper erit, quia cum terminus creatus à ſubie-
cto non dependeat, non poſſet in ſubiectum deſinere.
Difficultas eſt, an omnis deſitio actionis generatiuæ ſic
corruptio. Pro negatiua parte hæc adſtruitur ratio: De-
ſtruat Deus in eodem temporis instanti materiam, & for-
mam equi, tunc forma equi non deſinet in ſubiectum, quod
ſuperſtes non erit: ergo non deſinet in aliud: ergo non
erit corruptio. Aliqui recentes, qui mediam eduſtionem,
ſeu actionem eduſtiuam adſtrunt inter creationem, &
generationem, aliam ſuſpenſionem actionis meditantur
mediam

mediam inter annihilationem, & corruptionem, & sicuti defendunt actionem, ex vi cuius educitur forma ex materia in primo instanti, in quo materia creatur, non esse generationem, quia non est mutatio ex defectu subiecti prius tempore precedentis, neque creationem, quia est dependens à subiecto, sed mediam quamdam actionem, quæeductio dicitur: eadem ratione affirmant desitionem formæ dependentis à subiecto, quam comitatur desitio subiecti in eodem temporis instanti contingens, non esse annihilationem, quia non est desitio rei independentis à subiecto, neque corruptionem, quia non est mutatio generationi opposita, ex vi cuius subiectum transeat à forma ad negationem formæ, ex defectu subiecti subsequenter, seu existentis in instanti temporis, in quo negatio, seu non esse formæ existit.

3 Nos, qui asserimus de ratione generationis non esse mutationem, neque quod subiectum prius tempore præcedat priuatum formam genitā, constanter tenemus non esse de ratione corruptionis ut subiectum remaneat aliquo tempore priuatum forma corrupta, quia sicuti impertinens est ad actionem positivam in hoc instanti dependentem à subiecto, subiectum tempore immediate præcessisse, ita impertinens est ad hanc desitionem actionis, seu ad hoc actionis non esse, subiectum immediate post formam permanere, seu existere in instanti, in quo existit non esse actionis, quia hoc cum sit purum nihil, & strictè loquendo non possit dici ipsum esse, sed potius non esse, quia non esse seu negatio actionis, nihil aliud importat, quam ipsam actionem non existere, quod nullo modo dependet à subiecto, neque huius existentia necessaria est ut sit non esse actionis dependentis ab illo, potius ex negatione subiecti rectè inferitur non esse actionis dependentis à subiecto.

4 Ad argumentum supra adductum respondeo: casu, quo materia, & forma equi simul desinerent, formam quatenus est ex se desinere in aliud, videlicet in subiectum, quia tunc desitio subiecti per accidens comitaretur desitionem formæ, quia hæc non illam exigebat, neque ex eo quod sit formæ desitio per locum intrinsecum inferatur à priori desitio subiecti, quia formā desiciente potest permanere subiectum vel sine aliqua forma, vel cum alia adueniente, quod si alia non aduenierit, hoc non est ratione formæ desinentis, quæ non impedit, dum desinit, aliud cuiuscumque aduentum.

5 Solet inquiri, an corruptio intendatur propter se à natura, in qua re assero agens liberum posse per se intendere corruptionem formæ accidentalis, quam ipse liberè conseruat, quia potest velle cessare ab actu amoris vel cognitionis non intento alio actu opposito, sed tantum propter disconuenientiam, quam apprehendit in actu voluntatis, vel intellectus, alicuiusve sensationis, reliqua verò agentia naturalia numquam per se corruptionem intendunt, sed generationem: ignis enim cum destruit lignum, tantum intendit productionem formæ ignis, quia tamen forma ligni impossibilis est cum forma ignis, corruptio ligni sequitur ignis generationem. Quomodo generatio vnius sit corruptio alterius, & quis sit ordo inter generationem, & corruptionem, explicui iam Controuers. 8. Physicor. Punct. 3. §. 2.

CONTROVERSIA III.

De augmentatione, seu aggeneratione substantiali & accidentali accretione.

AUGMENTATIO, seu aggeneratio substantialis est actio, quæ substantiale compositum fit maius per quamdam quasi partialem generationem, quam aggenerationem multi, præcipue ex recentioribus appellant, ex vi cuius acquirit nouam partem substantiæ, seu compositi, secundum quam augetur, idè postquam egimus de generatione totali, nunc agimus de partiali generatione, seu augmentatione substan-

tiali compositi. Hanc augmentationem, seu aggenerationem substantialem consequitur alia accidentalis augmentatio, seu accretio, quæ est acquisitio quantitatis, ex vi cuius compositum fit maius quantitatiue, seu nouam quantitatem acquirit, quæ præcedenti vnita maiorem complet quantitatem, quam compositum acquirere dicitur per hanc accretionem, quia acquirit portionem illam, quæ in ratione maioris complet quantitatem, de vtriusque augmentatione in hac Controuersia sermo erit propter vtriusque affinitatem, & connexionem.

PUNCTUM PRIMUM.

Definitur augmentatio, & diminutio.

AUGMENTATIO substantialis definitur: *Motus à minori in maiorem substantiam*, cui opponitur diminutio, quæ est *motus à maiori ad minorem substantiam*. Terminus ille *minor substantia*, qui in priori definitione ponitur, tanquam terminus à quo, & in posteriori tanquam terminus ad quem dicitur duo, vnum positivum, negatiuum aliud: Positivum est substantia illa, quæ minor denominatur: negatiuum est negatio quædam partis superadditæ positivæ præexistenti, ratione cuius minor denominatur, & per quam formaliter minor constituitur. In vtriusque definitione intelligendus terminus ille *minor substantia*, secundum rationem negatiuum quam dicitur, per quam formaliter substantia minor constituitur, ita ut terminus à quo augmentationis, & terminus ad quem diminutionis, qui significantur hoc concreto *minor substantia*, formaliter ut termini tantum importent quid negatiuum, hoc est negationem alius termini, quem respicit augmentatio. Ex hoc inferes augmentationem esse motum à negatione partis subiecti acti ad nouam partem, secundum quam viuens augetur: verò sit ad illam secundum se, seu ad illam ut acquisitam, seu ad illius acquisitionem, seu unionem postea dicam. Eadem ratione diminutio ordine inuerso eodem respicit terminos. Augmentatio, & diminutio vtrumque terminum à quo, & ad quem, essentialiter dicit, cui necessaribz addit mutatio, licet generationi accidentaliter contingat ratio mutationis, & accidentalis sit respectus ad terminum à quo, ad negationem videlicet in subiecto præcedentem, hoc de augmentatione nequaquam dici potest, quia nulla pars ex his, quæ producuntur in instanti in quo primò gignitur compositum est illius augmentatiua, sed primò constitutiua, dicit enim augmentatio additionem supra id, quod prius tempore habuerat subiectum illud, cui sit additio, quæ additio, essentialiter importat negationem præcedentem rei additæ. Eadem ratione diminutio dicit ablationem partis à toto, quod remanet, quia si in eodem instanti, in quo pars hæc destruitur preuenit reliquæ compartes, & totum corruptum, totum non dicitur diminutum, sed destructum.

Contingunt sæpe in eadem mensura temporis augmentatio, & diminutio secundum diuersas partes subiecti quæ aliquando ita fient, ut tanta sit portio substantiæ per augmentationem acquisita, quanta sit deperdita per diminutionem in quo casu videtur augmentationem non esse motum à minori ad maiorem substantiam, neque diminutio à maiori ad minorem siquidem vtroque motu posito tanta erit substantia, quanta fuisse in instanti præcedenti vtriusque motum simul factum. Quod si contingat plus substantiæ acquiri per augmentationem quam per diminutionem deperditur, diminutio non erit motus à maiori in minorem substantiam, siquidem in eodem instanti, in quo fit diminutio substantia sit maior: si verò plus deperdat per diminutionem, quam per augmentationem requiritur, aggenerationem non erit motus à minori ad maiorem substantiam, quia in eodem instanti, in quo fit augmentatio substantia fit minor: videtur ergo non rectè definitam esse augmentationem, & diminutionem. Cæterum si inspiciantur termini formales, quos supra augmentationi, & diminutioni assignaui, constabit integros in casibus adductis subsistere, semper enim augmentatio habet pro termino à quo negationem partis, quæ per illam acquiritur, & pro termino ad quem partem acquisitam, & diminutio habet eadem.